

2 0 2 2

PHILOSOPHY

Paper : PHI-HC-6016

(**Philosophy of Mind**)

(**Honours Core**)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer any ten questions of the following :

1×10=10

তলৰ যি কোনো দহটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) "Psychology is the science of behaviour."
Who said this?

“মনোবিজ্ঞান হ’ল আচৰণ সম্পৰ্কীয় বিজ্ঞান।” কথাষাৰ
কোনে কৈছিল ?

- (b) Is Descartes a supporter of dualism?

ডেকাৰ্ট দ্বৈতবাদৰ সমৰ্থক হয়নে ?

- (c) Who is the founder of parallelism?
সমান্তৰালবাদৰ প্ৰৱৰ্তক কোন ?
- (d) Mention the name of the philosopher who refuted the Cartesian dualism in his person theory.
ব্যক্তি মতবাদৰ জৰিয়তে, কাৰ্টেছিয়ান দ্বৈতবাদক খণ্ডন কৰা দাৰ্শনিকগৰাকীৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (e) Who is the author of the book, *An Essay Concerning Human Understanding*?
An Essay Concerning Human Understanding গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?
- (f) How many substances are there according to Spinoza?
স্পিনোজাৰ মতে দ্ৰব্য কেইপ্ৰকাৰৰ ?
- (g) Who is the author of the book, *Tractatus-Logico-Philosophicus*?
Tractatus-Logico-Philosophicus গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?
- (h) Is identity theory a theory of materialistic mental event?
অভিন্নতাবাদ, মানসিক ঘটনা সম্পৰ্কীয় এটি জড়বাদী মতবাদ হয়নে ?

- (i) Who is the propounder of behaviourism?
আচৰণবাদৰ প্ৰৱৰ্তক কোন ?
- (j) Write the name of the philosopher who refuted the problem of personal identity.
ব্যক্তি অভিন্নতাৰ সমস্যাৰ অস্বীকাৰ কৰা দাৰ্শনিকগৰাকীৰ নাম লিখা।
- (k) Who is the pioneer of functionalism?
ক্ৰিয়াবাদ বা কাৰ্যবাদৰ পথপ্ৰদৰ্শক কোন ?
- (l) Is epiphenomenalism a materialistic theory of mind-body relation?
উপবস্তুবাদ দেহ আৰু মনৰ সম্বন্ধ সম্পৰ্কীয় এটি জড়বাদী মতবাদ হয়নে ?
- (m) Who is the author of the book, *The Concept of Mind*?
The Concept of Mind গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?
- (n) According to which theory, the relation between mind and body is possible only by the intervention of God?
কোনটো মতবাদ অনুসৰি মন আৰু দেহৰ মাজৰ সম্বন্ধ কেৱল ঈশ্বৰৰ দ্বাৰাহে সম্ভৱপৰ হয় ?

- (o) What is the literal meaning of 'psychology'?

‘মনোবিজ্ঞান’ৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি ?

2. Answer any five questions of the following in brief : 2×5=10

তলৰ যি কোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অতি চমুকৈ দিয়া :

- (a) Define philosophy of mind.

মনোদৰ্শনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (b) What are the three kinds of substances according to Descartes?

ডেকাৰ্টৰ মতে তিনি প্ৰকাৰৰ দ্ৰব্য কি কি ?

- (c) Mention the name of any two supporters of parallelism.

সমান্তৰালবাদৰ যি কোনো দুগৰাকী সমৰ্থকৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (d) To reform the drawbacks of Cartesian dualism, which two philosophers advocated the theory of occasionalism?

কাৰ্টেছিয়ান দ্বৈতবাদৰ দোষ-ক্ৰটিবোৰ সংশোধন কৰিবলৈ কোন দুজন দাৰ্শনিকে উপলক্ষ্যবাদ প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল ?

- (e) What do you mean by functionalism?

ফিংশ্যনালিজম বা কাৰ্যবাদ বুলিলে কি বুজা ?

- (f) What is meant by 'Descartes' myth'?

‘ডেকাৰ্টৰ মিথ বা ৰূপকথা’ বুলিলে কি বুজা ?

- (g) What are the two criteria of personal identity?

ব্যক্তি অভিন্নতাৰ নিৰ্ণায়ক দুটা কি কি ?

- (h) What is 'person', according to P. F. Strawson?

P. F. Strawsonৰ মতে ‘ব্যক্তি’ মানে কি ?

3. Answer any four questions of the following : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Mention the differences between Psychology and Philosophy of Mind.

মনোবিজ্ঞান আৰু মনোদৰ্শনৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

- (b) Write a short note on 'category mistake'.

‘শ্ৰেণীগত বিভ্ৰান্তি’ৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

- (c) Briefly explain psycho-physical parallelism of Leibniz.

লাইব্‌নিজৰ মনো-দৈহিক সমান্তৰালবাদৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Is epiphenomenalism a satisfactory theory of mind-body relation? Explain briefly.

উপবস্তুবাদ মন-দেহ সম্পর্কীয় এটি সন্তোষজনক মতবাদ হয়নে? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) Write a short note on Hume's personal identity.

হিউমৰ ব্যক্তি অভিন্নতাৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

- (f) Briefly explain the functionalism of William James.

উইলিয়াম জেমছৰ ক্ৰিয়াবাদ বা কাৰ্যবাদৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (g) Distinguish between M-predicate and P-predicate.

M-predicate আৰু P-predicateৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

- (h) Mention the objections against identity theory.

অভিন্নতাবাদৰ বিৰুদ্ধে থকা আপত্তিসমূহ উল্লেখ কৰা।

4. Answer any four questions of the following :

10×4=40

তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Explain the nature and scope of philosophy of mind.

মনোদৰ্শনৰ স্বৰূপ আৰু পৰিসৰ ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) Critically explain Cartesian dualism.

কাৰ্টেছিয়ান দ্বৈতবাদৰ বিষয়ে সমীক্ষাত্মক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

- (c) Write an essay on behaviourism.

আচৰণবাদ সম্পৰ্কে এখন ৰচনা লিখা।

- (d) Evaluate occasionalism as a theory of mind-body relation.

মন আৰু দেহৰ সম্বন্ধ সম্পর্কীয় মতবাদ হিচাপে উপলক্ষবাদৰ মূল্যায়ন কৰা।

- (e) Explain and examine Spinoza's theory of parallelism.

স্পিনোজাৰ সমান্তৰালবাদৰ এক সমীক্ষাত্মক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

- (f) What is psychology? Explain the nature and scope of psychology.

মনোবিজ্ঞান কি? মনোবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰ ব্যাখ্যা কৰা।

- (g) Critically explain the 'person' theory of P. F. Strawson.

P. F. Strawsonৰ 'ব্যক্তি' মতবাদৰ এক বিচাৰমূলক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

- (h) What is personal identity? Discuss the criteria of personal identity.

ব্যক্তি অভিন্নতা কি? ব্যক্তি অভিন্নতাৰ নিৰ্ণায়কসমূহ আলোচনা কৰা।

- (i) Examine the identity theory of mind.

মন সম্পৰ্কীয় অভিন্নতাবাদী তত্ত্বটো বিচাৰ কৰা।

- (j) Explain John Locke's view on personal identity.

জন লক্‌ৰ ব্যক্তি অভিন্নতা সম্পৰ্কীয় মতবাদটো ব্যাখ্যা কৰা।

★ ★ ★

2022

PHILOSOPHY

Paper : PHI-HC-6026

(Metaethics)

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed (any ten) :

1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ নিৰ্দেশ অনুযায়ী দিয়া (যি কোনো দহটা) :

(a) The word 'ethics' is derived from the Greek word _____.

(Fill in the blank)

'Ethics' শব্দটো গ্ৰীক শব্দ _____ ব পৰা উৎপন্ন হৈছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(b) Truth / Beauty / Good is the ideal of Ethics.

(Choose the correct answer)

সত্য / সুন্দর / কল্যাণ নীতিবিদ্যাৰ আদৰ্শ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(c) The word 'virtue' is the equivalent of the ancient Greek word ____.

(Fill in the blank)

'Virtue' শব্দটো প্ৰাচীন গ্ৰীক শব্দ ____ ব সমাৰ্থক।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(d) The ideal of Normative Ethics is ____.

(Fill in the blank)

আদৰ্শনিষ্ঠ নীতিবিদ্যাৰ আদৰ্শ বা মানদণ্ড হৈছে ____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(e) From which German word is the English word 'good' derived from?

কোনটো জাৰ্মান শব্দৰ পৰা ইংৰাজী শব্দ 'good'ৰ উৎপত্তি হৈছে?

(f) Who is the author of the book, *Principia Ethica*?

Principia Ethica গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন?

(Continued)

(g) Moore's Ethical theory is called Naturalism / Non-naturalism.

(Choose the correct answer)

মূৰৰ নৈতিক মতবাদক প্ৰকৃতিবাদ / অপ্ৰকৃতিবাদ বুলি কোৱা হয়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(h) According to Moore, which fallacy arises when ethical concepts are attempted to be defined?

মূৰৰ মতে, কোনটো দোষৰ উদ্ভৱ হয় যেতিয়া নৈতিক ধাৰণাসমূহ সংজ্ঞায়িত কৰাৰ চেষ্টা কৰা হয়?

(i) According to Moore, how can knowledge of the Good be known?

মূৰৰ মতে, শ্ৰেয় সম্বন্ধীয় জ্ঞান কেনেকৈ লাভ কৰিব পৰা যায়?

(j) Moore says, 'good' is a natural / non-natural property.

(Choose the correct answer)

মূৰে কৈছে, 'শ্ৰেয়' হ'ল প্ৰাকৃতিক / অপ্ৰাকৃতিক গুণ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(k) The author of the book, *Language, Truth and Logic* is ____.

(Fill in the blank)

Language, Truth and Logic গ্ৰন্থখনৰ লেখক হৈছে ____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (l) Emotivism is a _____ ethical view of Metaethics.

(Fill in the blank)

আবেগবাদ অধিনীতিশাস্ত্রৰ এক _____ নৈতিক মতবাদ।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (m) "Moral judgements / terms are primarily emotive and secondarily descriptive." Who is the speaker of this statement?

“নৈতিক অৱধাৰণ / পদসমূহ মুখ্যতঃ আবেগাত্মক আৰু গৌণভাৱে বৰ্ণনাত্মক।” এই উক্তিটোৰ প্ৰবক্তা কোন?

- (n) Name the moral philosopher who admits the possibility of moral disagreement.

নৈতিক অসঙ্গতি বা মতবিৰোধক স্বীকাৰ কৰা নৈতিক দাৰ্শনিকগৰাকীৰ নাম লিখা।

- (o) Name the ethical theory propounded by R. M. Hare.

R. M. Hare-এ প্ৰবৰ্তন কৰা নৈতিক মতবাদটোৰ নাম লিখা।

2. Answer the following questions briefly (any five) :

2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

- (a) Define 'right'.

‘উচিত’ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (b) What is moral judgement?

নৈতিক অৱধাৰণ মানে কি?

- (c) What are the two questions raised by Moore on 'good'?

‘শ্ৰেয়’ সম্পৰ্কীয় মূৰে উল্লেখ কৰা দুটা প্ৰশ্ন কি কি?

- (d) State the name of two metaethical philosophers.

দুজন অধিনীতিবিদৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (e) What are the two important alternatives mentioned by Moore to establish that 'good is indefinable'?

মূৰে ‘শ্ৰেয় অসংজ্ঞাত্মক’ৰ ক্ষেত্ৰত কোন দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিকল্প উল্লেখ কৰিছে?

- (f) Mention two parts of moral statements according to Stevenson.

ষ্টিভেনচনৰ মতে নৈতিক উক্তিৰ অংশ দুটা উল্লেখ কৰা।

- (g) What are the two types of moral disagreements?

দুই প্ৰকাৰৰ নৈতিক অসঙ্গতি কি কি?

- (h) What is 'universalisability' in Hare's ethical theory?

হেয়াৰৰ নৈতিক মতবাদত ‘সাৰ্বজনীনকৰণ যোগ্যতা’ মানে কি?

3. Write short notes on the following (any four) :

5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Virtue Ethics

সদ গুণৰ নৈতিক মতবাদ

(b) Highest Goods

পৰম শ্ৰেয়

(c) Non-naturalism

অ-প্রকৃতিবাদ

(d) Naturalistic Fallacy

প্রকৃতিবাদী দোষ

(e) Persuasive Definition

প্রবোচনাত্মক সংজ্ঞা

(f) Stevenson's view on disagreement in belief

ষ্টিভেনচনৰ বিশ্বাস সম্পর্কীয় অসঙ্গতিৰ ধাৰণা

(g) Two criticisms of Stevenson's Emotive theory

ষ্টিভেনচনৰ আবেগবাদৰ দুটা সমালোচনা

(h) Weakness of Will

ইচ্ছাৰ দুর্বলতা

4. Answer any four questions from the following :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is Normative Ethics? Discuss the nature of Normative Ethics.

আদৰ্শনিষ্ঠ নীতিবিদ্যা মানে কি? আদৰ্শনিষ্ঠ নীতিবিদ্যাৰ স্বৰূপ সম্বন্ধে আলোচনা কৰা।

(b) Define the concept of Metaethics. Briefly explain its nature and relation with Normative Ethics.

অধিনিতিবিদ্যাৰ ধাৰণাটোৰ সংজ্ঞা দিয়া। চমুকৈ ইয়াৰ স্বৰূপ আৰু আদৰ্শনিষ্ঠ নীতিবিদ্যাৰ লগত সম্বন্ধ আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the Cognivist or Descriptive theory of metaethics.

অধিনিতিবিদ্যাৰ জ্ঞানবাদী বা বৰ্ণনামূলক মতবাদটো আলোচনা কৰা।

(d) What is Moore's concept of 'Indefinability of Good'? Briefly explain this concept.

মূৰৰ 'সংজ্ঞাবিহীন শ্ৰেয়'ৰ ধাৰণাটো কি? চমুকৈ এই ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(e) What is the concept of 'open question argument' in Moore's ethical theory? How does Moore use the concept of the open question argument to prove that Good is indefinable?

মূৰৰ নৈতিক মতবাদত 'মুক্ত প্রশ্ন যুক্তি'ৰ ধাৰণাটো কি ?
মূৰে কি ধৰণে 'মুক্ত প্রশ্ন যুক্তি'ৰ ধাৰণাটোৰ সহায়ত
'শ্ৰেয়'ক অসংজ্ঞাত্বক বুলি প্ৰমাণ কৰিছে ?

- (f) Critically elaborate Ayer's metaethical theory.

আয়াৰৰ অধিনীতিবিদ্যাৰ মতবাদটো সম্পৰ্কে
সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা ।

- (g) Explain and examine the emotive theory of Stevenson.

ষ্টিভেনচনৰ আবেগবাদৰ সমীক্ষাত্মক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা ।

- (h) Analyze Stevenson's views on the characteristics of Moral Discourse.

নৈতিক বিবৃতিৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে ষ্টিভেনচনৰ মতটো
বিশ্লেষণ কৰা ।

- (i) Discuss Hare's prescriptivism as an Ethical theory.

নৈতিক মতবাদ হিচাবে হেয়াৰৰ পৰামৰ্শবাদ আলোচনা
কৰা ।

- (j) Explain Hare's view on the nature of Moral Judgement.

হেয়াৰৰ নৈতিক যুক্তিৰ স্বৰূপ সম্বন্ধীয় মতটো ব্যাখ্যা কৰা ।

★★★